

Barnets känslor är avgörande för upplevelserna

KRIGSBARN Vi har i Hbl läst divergerande beskrivningar av krigsbarnens erfarenheter. I det sammanhanget har också frågan om de politiska motiven och det berättigade i förflyttningen av krigsbarnen varit uppe. Pertti Kavén beskriver (Hbl 16.12) den emotionella belastning som tiden som krigsbarn medförde. Matti Höök vittnar för sin del (Hbl 22.12) om motsatta upplevelser.

Kavén var två och ett halvt år gammal och Höök fem år gammal när de tvingades lämna sina biologiska föräldrar för att tas hand om av fosterföräldrarna i Sverige. Det är onödigt att diskutera om skilsmässan från föräldrarna var traumatisk eller inte.

Vardera upplevelsen kan vara riktig och konflikten dem emellan enbart skenbar. Förklaringarna kan sökas i utvecklingspsykologin. Bland annat barnets ålder, vad slags anknytning eller bindning barnet har till sina biologiska föräldrar och likaså till fosterföräldrarna i Sverige inverkar. **Också hemkomsten till Finland och de emotionella bindningarnas återskapande är avgörande för barnets upplevelser.**

Ett barn under tre år och en femåring är i olika skeden av sin psykologiska utveckling och följderna av separation är därför olika. Jagets utveckling är ännu oavslutad hos en tvååring och förmågan att en längre tid minnas föräldrarna är inte särskilt välutvecklad. En femåring har däremot redan utvecklat permanenta bilder av föräldrarna och kan därför vid en separation trösta sig genom att återkalla dem i minnet i väntan på att de skall komma tillbaka. Här finns en delförklaring till de olika bilder som ett mycket litet barn och ett äldre har av sina föräldrar vid en separation.

Det att en tvååring inte nödvändigtvis kan hålla sina föräldrar i minnet vid en separation (glömmer föräldrarna) betyder inte nödvändigtvis att denna erfarenhet inte skulle

skada barnet. Det kan i själva verket vara precis tvärtom. Eftersom objektsbindningen (affective object constancy) inte har utvecklats överger tvååringen i sitt sinne sina föräldrar och tvingas ersätta dem med nya ställföreträdande föräldrar. En dylik plötslig och upprivande separation kan påverka de mänskliga relationerna senare i livet och gör det distanserade förhållande till sina föräldrar som Kavén beskriver begripligt.

"Också hemkomsten till Finland och de emotionella bindningarnas återskapande är avgörande för barnets upplevelser." 2 jan. - 11

Också en femåring lider av separationen. Femåringen har emellertid bättre förutsättningar att utnyttja redan utvecklade bindningsmodeller för att upprätta nya relationer. Om ett sådant barn har en bra och varm relation till sina föräldrar kan han lättare utnyttja detta till att skapa kontakt med de ställföreträdande föräldrarna än om förhållandet har varit dåligt.

Ett sådant barn har en trygg relation till de människor som omger honom. Om detta förtroende får gensvar eller med andra ord om förhållandena i Sverige har varit bra och barnet har fått kärlek som en jämlik familjemedlem kan barnet ta emot nya emotionellt viktiga människor och samtidigt bära bilden av föräldrarna i Finland i sitt sinne.

Om återkomsten till Finland dessutom sker så att barnets emotionella band till föräldrarna återuppväcks och kontakten till fosterföräldrarna i Sverige inte avbryts är det inte omöjligt att barnet klarar av sina upplevelser utan större emotionella skador och kanske rent av kan dra nytta av de nya möjligheter som har erbjudits, så som Höök beskriver.

ERJA RUSANEN,
PEDAGOGIE DOKTOR
BORGÅ